

PRAKSA USTAVNOG SUDA
REPUBLIKE HRVATSKE

Pregledi
Pretraga
Upute

HR
ENG

U-III-1751/2009

Odluka o usvajanju ustavne tužbe, 09.04.2010

Zaključak: Trgovački spor - pravo na podnošenje žalbe

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Snježana Bagić, predsjednica Vijeća, te suci Mato Arlović, Slavica Banić, Davor Krapac, Ivan Matija i Miroslav Šeparović, članovi Vijeća, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenulo E. & S. B d.d. iz R., koje zastupa V. V. Ž., odvjetnica iz B., na sjednici održanoj 9. travnja 2010. godine, jednoglasno je donio

O D L U K U

I. Ustavna tužba se djelomično usvaja.

II. Ukida se rješenje Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske broj: PŽ-5800/05-5 od 17. veljače 2009. godine.

III. Predmet se vraća Visokom trgovačkom sudu Republike Hrvatske na ponovni postupak.

i

R J E Š E N J E

Odbacuje se ustavna tužba u odnosu na osporena rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu broj: St-54/1997-127 od 5. svibnja 2005. i 23. svibnja 2005. godine.

O b r a z l o ž e n j e

1. Ustavna tužba podnesena je protiv rješenja Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske broj: PŽ-5800/05-5 od 17. veljače 2009. godine, kojim je odbačena kao nedopuštena žalba podnositelja (razlučnog vjerovnika u stečajnom postupku) protiv rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu broj: St-54/97-127 od 5. svibnja 2005. i 23. svibnja 2005. godine - koja se pobijaju navedenom žalbom.

2. Podnositelj u ustavnoj tužbi ističe kako smatra da su mu osporenim rješenjem povrijeđena prava zajamčena člancima 14. stavkom 2. i 18. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske.

U ustavnoj tužbi podnositelj u bitnome navodi da kao sveopći pravni sljednik E. & S. B. d.d. iz Z. ima pravo na podnošenje žalbe u konkretnom slučaju, te da mu je osporenim rješenjem povrijeđeno pravo na žalbu, jer je ista odbačena bez mogućnosti naknadne dostave valjane punomoći.

3. Za potrebe ustavnosudskog postupka pribavljen je spis Trgovačkog suda u Zagrebu broj: St-54/97.

Ustavna tužba je djelomično osnovana.

4. Prema članku 62. stavku 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim

ovlastima, kojima je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom.

5. Iz spisa predmeta razvidno je da je podnositelj 4. srpnja 2005. godine podnio Trgovačkom sudu u Zagrebu žalbu protiv rješenja tog suda broj: St-54/97 od 5. svibnja 2005. i 23. svibnja 2005. godine, pri tome naznačujući da je sveopći pravni sljednik E. & S. B. d.d. iz Z - ranije B. b. d.d., koja je kao razlučni vjerovnik u stečajnom postupku protiv stečajnog dužnika S. d.d. prijavila novčanu tražbinu na ime povrata dva kredita danih stečajnom dužniku u ukupnom iznosu od 8.067.985,16 kn. Također, podnositelj je u žalbi istaknuo kako smatra da je i dalje valjana punomoć za zastupanje u stečajnom postupku, izdana ranije odvjetnici V. V. Ž., od strane B. b. d.d., ali da će po potrebi na poziv suda dostaviti novu punomoć.

Žalbi su priloženi povijesni izvadak iz sudskog registra Trgovačkog suda u Bjelovaru od 1. rujna 2000. godine, za E. & S. B. d.d. iz B., J. H. 19/a - ranijeg naziva B. b. d.d., i izvadak iz sudskog registra Trgovačkog suda u Rijeci od 18. rujna 2003. godine, za E. & S. B. d.d. iz R. - ranijeg naziva R. b. d.d., iz kojih je razvidno da je na temelju ugovora o pripajanju od 20. ožujka 2003. i odluka skupština pripojenog društva i podnositelja od 15. svibnja 2003. godine, podnositelju pripojeno trgovačko društvo E. & S. B. d.d. iz Z., te da je matični broj subjekta (MBS) E. & S. B. d.d. sa sjedištem u B. i E. & S. B. d.d. sa sjedištem u Z.: 010000494.

Prema utvrđenju Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske B. b. d.d. je nakon što su joj pripojene Č. b. d.d. i T. b. d.d. promijenila naziv u E. & S. B. d.d. Nadalje, rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu broj: Tt-03/5729 od 5. listopada 2004. godine, brisana je iz sudskog registra E. & S. B. d.d., čiji je MBS: 010000494, zbog pripajanja R. b. d.d. - koja je nakon provedenog pripajanja promijenila naziv u E. & S..B. d.d., čiji je MBS: 040001037.

Prema ocjeni Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske u konkretnom slučaju, žalba je podnesena od strane pravne osobe koja je prestala postojati, jer je podnositelj iako istog naziva (kao stečajni vjerovnik) zapravo druga pravna osoba i po punomoćnici kojoj je punomoć prestala. Nadalje, ne može se "rehabilitirati" podnošenje žalbe bez valjane punomoći, jer je ista prestala prestankom pravne

osobe (B. b. d.d.), koja ju je izdala.

Pri tome je taj sud istaknuo kako nakon upisa provedenog pripajanja u sudski registar pripojeno društvo ne zadržava status pravne osobe.

Slijedom navedenog, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske odbacio je žalbu.

5.1. Ustavni sud je pribavio povijesni izvadak iz sudskog registra Trgovačkog suda u Zagrebu od 7. listopada 2009. godine iz kojeg je razvidno da je odlukom glavne skupštine B. b. d.d., čiji je MBS: 010000494, sa sjedištem u B., J. H. 19/a, od 29. lipnja 2000. godine, promijenjen statut društva glede tvrtke koja je promijenjena u E. & S. B. d.d. i sjedišta društva koje je premješteno u Z., V. 3 - 5.

Također je razvidno da je E. & S. B. d.d., čiji je MBS: 010000494, iz Z., V. 3 - 5 (pripojeno društvo), na temelju ugovora o pripajanju od 20. ožujka 2003. i odluka glavne skupštine pripojenog društva i R. b. d.d. iz R., J. t. 3/a - društva preuzimatelja, od 15. svibnja 2003. godine, pripojena R. b. d.d., čiji je MBS: 040001037.

6. Iako podnositelj u ustavnoj tužbi ističe povredu prava na jednakost pred zakonom i na žalbu, zajamčenih člancima 14. stavkom 2. i 18. stavkom 1. Ustava, Ustavni sud je polazeći od razloga i navoda ustavne tužbe razmatrao povrede prava zajamčenih člancima 18. stavkom 1. i 29. stavkom 1. Ustava.

6.1. Članci 18. stavak 1. i 29. stavak 1. Ustava glase:

Članak 18.

Jamči se pravo na žalbu protiv pojedinačnih pravnih akata donesenih u postupku prvog stupnja pred sudom ili drugim ovlaštenim tijelom.

Ustavni sud napominje da je pitanje osiguranja djelotvornog pravnog lijeka, jedno od temeljnih procesnih jamstava u svim pravnim postupcima, koje je zbog svog iznimnog značenja zajamčeno Ustavom kao temeljno ljudsko pravo.

Članak 29.

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.

Sadržaj tog ustavnog prava ograničen je na postupovna jamstva pravičnog suđenja (odlučivanja), pa Ustavni sud, ocjenjujući navode ustavne tužbe sa stajališta tog ustavnog prava, ispituje eventualno postojanje postupovnih povreda u postupcima pred sudovima i drugim državnim i inim tijelima koja imaju javne ovlasti, te na temelju toga, sagledavajući postupak kao jedinstvenu cjelinu, ocjenjuje je li postupak bio vođen na način koji podnositelju osigurava pravično suđenje.

Polazeći od utvrđenja iz točaka 5. i 5.1. ove odluke, stajalište je

Visokog trgovačkog suda "da pravno sljedstvo glede preuzimatelja obveza društva u smislu članka 522. stavka 3. Zakona o trgovačkim društvima ("Narodne novine" broj 111/93. 34/99., 121/99., 52/00., 118/03. i 107/07., u daljnjem tekstu: ZTD) nakon provedene statusne promjene ne znači da pripojeno društvo zadržava status pravne

osobe, a takav status ne zadržava niti nakon provedene statusne promjene spajanja, kako se to u žalbi ističe. Naime, upisom pripajanja u sudski registar u kojem je upisano društvo preuzimatelja prestaje pripojeno društvo (članak 522. stavak 4. ZTD-a)".

No, Ustavni sud, temeljem članka 522. stavaka 3. i 4. ZTD-a, ovakvo stajalište ne smatra ispravnim. Naime, nesporno je da, sukladno stavku 4. članku 522. ZTD-a, upisom pripajanja u trgovački registar u kojem je upisano društvo preuzimatelj prestaju pripojena društva. Međutim, navedena statusna promjena (prestanak društva) nema za posljedicu da nitko ne odgovara za prava i obveze pripojenog društva nastale prije pripajanja. Navedeno proizlazi iz stavka 3. članka 522. ZTD-a kojim je propisano da upisom pripajanja u trgovački registar u kojem je upisano društvo preuzimatelj, imovina pripojenog društva i njegove obveze prelaze na društvo preuzimatelja. Prema tome, društvo preuzimatelj smatra se univerzalnim građanskopravnim sukcesorom pripojenih društava.

Ustavni sud primjećuje da je njegovo pravno shvaćanje potvrđeno dopunom članka 522. stavka 3. ZTD-a, provedenom člankom 133. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima ("Narodne novine" broj 107/07.), kojom je izrijeком propisano da je "društvo preuzimatelj sveopći pravni sljednik pripojenog društva te time stupa u sve pravne odnose pripojenog društva".

Stoga, univerzalna građanskopravna sukcesija (provedeno pripajanje pravnih osoba), glede prenosivih prava dovodi ex lege do procesnopravne sukcesije, odnosno preuzimanja položaja auktora od strane sukcesora - društva preuzimatelja.

Slijedom navedenog, Ustavni sud smatra pogrešnim (i) pravno stajalište Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske prema kojemu je, u konkretnom slučaju, žalba podnesena od strane pravne osobe koja je prestala postojati, jer je podnositelj iako istog naziva (kao stečajni vjerovnik) zapravo druga pravna osoba.

Također, imajući u vidu da je podnositelj sveopći pravni sljednik stečajnog vjerovnika, Ustavni sud smatra da, u konkretnom slučaju, propust odvjetnice V. V. Ž. da uz žalbu podnese punomoć za zastupanje podnositelja nije neotklonjivi nedostatak radi kojeg je nužno odbaciti žalbu.

Člankom 98. stavkom 2. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 02/07., 84/08. i 123/08.) propisano je da sud može dopustiti da radnje u postupku za stranku privremeno obavi osoba koja nije podnijela punomoć, ali će istovremeno narediti toj osobi da naknadno u određenom

roku podnese punomoć ili odobrenje stranke za obavljanje parnične radnje.

Stoga Ustavni sud smatra kako propust Trgovačkog suda u Zagrebu da prije dostave podnositeljeve žalbe drugostupanjskom sudu, a Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske prije donošenja osporenog rješenja, pozovu punomoćnicu podnositelja na podnošenje

punomoći ili odobrenja podnositelja za podnošenje žalbe ne može ići na teret podnositelja u konkretnom slučaju.

Slijedom navedenog Ustavni sud je utvrdio da su osporenim rješenjem podnositelju povrijeđena prava na žalbu i na pravično suđenje zajamčena člancima 18. stavkom 1. i 29. stavkom 1. Ustava.

Ne postoje pretpostavke za odlučivanje o biti stvari glede osporenih rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu broj: St-54/1997-127 od 5. svibnja 2005. i 23. svibnja 2005. godine.

7. Imajući u vidu da je Ustavni sud ukinuo osporeno rješenje Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske broj: Pž-5800/05-5 od 17. veljače 2009. godine ne postoje pretpostavke za odlučivanje o biti stvari glede osporenih rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu broj: St-54/1997-127 od 5. svibnja 2005. i 23. svibnja 2005. godine.

8. Slijedom iznijetog, na temelju članaka 73. i 76. Ustavnog zakona, odlučeno je kao u izreci odluke, a na temelju članka 32. Ustavnog zakona, riješeno je kao u izreci rješenja.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-III-1751/2009
Zagreb, 9. travnja 2010.

PREDSJEDNICA VIJEĆA
Snježana Bagić, v. r.

Ustavni sud Republike Hrvatske
Trg svetog Marka 4
10000 Zagreb
OIB: 43530726662
MB: 03206084
tel: +385 1 6400 250
fax: +385 1 4551 055

Ustavni_sud@usud.hr
www.usud.hr